

I BİST VADELİ İŞLEM VE OPSİYON PİYASASI VADELİ İŞLEMLER ÜRÜN BİLGİ FORMU

1. Genel Bilgiler

Bu ürün bilgi formu, Sermaye Piyasası Kurulu'nca yayımlanmış "III-39.1 Yatırım Kuruluşlarının Kuruluş ve Faaliyet Esasları hakkında Tebliğ'in "Müşteriye risklerin bildirilmesi yükümlülüğü" başlıklı 25. maddesi kapsamında hazırlanmıştır ve Borsa İstanbul A.Ş. Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası'nda ("VIOP") vadeli işlem yapan yatırımcıları mevcut riskler hakkında bilgilendirmeyi amaçlamaktadır. BIST Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası'nda gerçekleştireceğiniz vadeli işlem alım/satımları sonucunda kar elde edebileceğiniz gibi zarar riskiniz de bulunmaktadır. Bu nedenle, işlem yapmaya karar vermeden önce, piyasada karşılaşılabileceğiniz riskleri anlamanız, mali durumunuzu ve risk algınızı dikkate alarak karar vermeniz gerekmektedir. Bu amaçla işbu ürün bilgi formunda yer alan aşağıdaki hususları okuyarak anlamanız ve imzalamanız gerekmektedir, ancak burada bahsedilecek olan riskler vadeli işlemlerin alım-satımından ve uygulamadan kaynaklanabilecek tüm riskleri kapsamayabilir.

Vadeli işlem sözleşmeleri belirli bir vadede, önceden belirlenen fiyat, miktar ve nitelikte ekonomik veya finansal göstergesi, sermaye piyasası aracını, malı, kıymetli madeni ve döviz alma veya satma yükümlülüğü veren sözleşmelerdir.

Vadeli işlem sözleşmelerinde uzun pozisyon sözleşmenin vadesi geldiğinde sözleşmeye konu teşkil eden varlığı sözleşmede belirtilen fiyattan ve belirtilen miktarda satın alma ya da nakdi uzlaşmayı sağlama yükümlülüğünü ifade eder.

Vadeli işlem sözleşmelerinde kısa pozisyon sözleşmenin vadesi geldiğinde sözleşmeye konu teşkil eden varlığı sözleşmede belirtilen fiyattan ve belirtilen miktarda satma ya da nakdi uzlaşmayı sağlama yükümlülüğünü ifade eder.

Aynı özelliklere sahip sözleşme bazında olmak kaydıyla, söz konusu sözleşmenin işlem gördüğü piyasadaki son işlem gününe kadar uzun pozisyon karşısında kısa pozisyon, kısa pozisyon karşısında ise uzun pozisyon alınarak pozisyonun tasfiyesi ters işlem-pozisyon kapatma olarak adlandırılır. Vade sonunda halen açık olan pozisyonlar borsa tarafından kapatılır.

Borsa tarafından, hesap ve firma bazında belirlenen pozisyon limitine ulaşıldığı takdirde pozisyonunuzu kapatmak dışında vereceğiniz emirler piyasada gerçekleşmeyebilecektir.

Piyasadaki fiyat hareketleri, almış olduğunuz pozisyon aleyhine geliştiğinde hesabınız Borsa tarafından "riskli" hesap olarak belirlenebilir. Bu durumda Borsaya pasif emir girişi yapılamayabilecektir.

Aracı kuruluşun piyasalarda yapacağınız işlemlere ilişkin tarafınıza aktaracağı bilgiler ve yapacağı tavsiyelerin eksik ve doğrulanmaya muhtaç olabileceği tarafınızca dikkate alınmalıdır.

2. BIST Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası Vadeli İşlem Sözleşmeleri'nde Fiyatlama

Vadeli İşlem sözleşmelerinin fiyatları temel olarak dayanak varlık spot piyasa fiyatı , faiz oranı, temettü beklentisi ve vadeye kalan gün sayısından etkilenmekle beraber, VIOP'taki piyasa katılımcılarının arz ve talebine göre gün içi tavan ve taban limitlerinin arasında kalmak koşuluyla serbestçe belirlenir.

Vadeli işlemlerde herhangi bir ihraç söz konusu olmayıp kontratlar direkt olarak borsa ortamında (ikincil piyasa) işlem görmektedir.

VIOP'ta piyasa yapıcısı bulunmayan sözleşmelerde (BIST30 Endeks Vadeli İşlem sözleşmesi) fiyatlar serbest piyasa koşullarında oluşurken piyasa yapıcı(sı)ları olan sözleşmelerde piyasa yapıcı(sı)ları sorumlu oldukları her sözleşme için borsa yönetim kurulunca belirlenen yetki ve esaslar çerçevesinde, seans esnasında kotasyon girerek piyasaya likidite sağlama görevini yerine getirmektedir. 433 Genelge Numaralı Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası (VIOP) İşleyiş Esasları Genelgesi'nde hangi sözleşmelerde piyasa yapıcılığının uygulandığının bilgisi mevcuttur.

3. Komisyon, Ücret

Gerçekleştirilen vadeli işlemler için müşteriden işlem büyüklüğü veya adet üzerinden komisyon tahsil edilir. Hesap açılışlarında yüzde 1 veya kontrat başına 20 TL standart komisyon uygulanır. Müşterinin işlem hacmine istinaden bu oran veya tutar daha sonra değiştirilebilir. Kurum; müşterinin komisyon oranında artış yapmak isterse bu durumu müşteriye yazılı olarak bildirmekle yükümlüdür. Vade sonunda fiziksel teslimata konu olan ya da nakdi uzlaşmaya bırakılan açık pozisyonlardan müşteriye tanımlanmış komisyon oranından komisyon tahsil edilir.

Elektronik posta ile gönderilen ekstre ve bildirimler için gönderim ücreti bulunmamaktadır. Posta kanalı ile gönderilen ekstre ve her türlü bildirim için PTT/Kurye bedeli'nin iki katı olarak ücret tahsil edilir.

4. Vergilendirme

VIOP'ta yapılan işlemlerin yatırımcılar bakımından vergilendirilme esasları şöyledir:

VIOP'ta yapılan vadeli işlem sözleşmelerinden elde edilecek gelirler Gelir Vergisi Kanunu geçici 67 nci madde kapsamında stopaja tabidir.

VIOP'ta vadeli işlemlerde sözleşme, ters pozisyon alınarak vadeden önce kapatılabilmekte veya vade tarihinde tasfiye edilebilmekte olup, sözleşmeden doğan kar/zarar tutarı sözleşmenin sona erdiği bu tarihler itibarıyla kesinleşmektedir. Buna göre, bu işlemlere ilişkin tevkifat karın kesinleştiği aşamada gerçekleştirilecek olup, tevkifat matrahı sözleşmelerin ters pozisyon alınarak vadeden önce kapatılması durumunda ilk sözleşme fiyatı ile ikinci sözleşme fiyatı arasındaki fark, vadede kapatılması durumunda ise kapanış fiyatı (vade tarihi uzlaşma fiyatı) ile sözleşme fiyatı arasındaki fark olarak hesaplanmaktadır.

VIOP'ta gerçekleştirilen vadeli işlem sözleşmelerinden elde edilen kazançlara uygulanacak stopaj oranı sözleşmenin dayanak varlığına ve yatırımcının mükellefiyet durumuna göre farklılık göstermektedir.

VIOP'ta işlem yapan müşterilerin teminat hesaplarında bulunan TL cinsinden nakdi teminatların TAKASBANK tarafından nemalandırılması sonucu elde edilen gelir mevduat faizi olarak geçici 67 nci madde kapsamında stopaja tabi tutulmaktadır.

VIOP'ta gerçekleştirilen vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinden elde edilen kazançlara uygulanacak güncel stopaj oranları için Gelir Vergisi Kanununun geçici 67 nci maddesinin (1) numaralı fıkrası, 22/7/2006 tarihli ve 2006/10731 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, 27/9/2010 tarihli ve 2010/926 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve bu Karar'da değişiklik yapan Karar'lara bakınız.

Vadeli işlem sözleşmelerinin zararlı sonuçlanması durumunda, oluşan zararın 257, 258 ve 269 Seri No.lu Genel Tebliğler kapsamında aynı tür işlemlerden doğan karlardan mahsubu mümkün bulunmaktadır.

Vadeli işlem sözleşmelerinin vergilendirilmesine ilişkin detay açıklamalar 257 ve 282 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğlerinde yer almaktadır.

VIOP'ta gerçekleştirilen vadeli işlem sözleşmeleriyle ilgili vergi esaslarının çok detaylı olması ve fazlasıyla uzmanlık gerektirmesi dolayısıyla, yukarıdaki açıklamalarla bağlı kalmaksızın herhangi bir finansal türev işlemine girişmeden önce vergisel yükümlülüklerinizin ve maliyetlerin tam anlamıyla öğrenilmesi için bu konuda uzman bir Mali Müşavirle görüşmenizi tavsiye ederiz.

5. Riskler

• Karşı Taraf riski

VIOP Vadeli işlem kontratlarında İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.; Borsa İstanbul A.Ş. Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası'nda merkezi karşı taraf hizmeti vermektedir ve bu hizmete ilişkin takas esasları ilgili yönergeyle belirlenmiştir. Takasbank; bir işlemin eşleştiği anda piyasa katılımcıları arasına girmekte ve alıcıya karşı satıcı, satıcıya karşı da alıcı konumuna geçmekte takasın tamamlanmasını taahhüt etmektedir. Takasbank Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 36 ıncı maddesi ile belirlenen sınırlar saklı kalmak kaydıyla, Üyeler tarafından bu Yönergede ve mevzuatta belirlenen usul ve esaslara uygun olarak piyasada yaptıkları işlemlerden kaynaklanan takas ve yükümlülüklerini karşı taraf olarak üstlenmektedir. Müşteri teminatları Takasbank nezdinde müşteri adına saklandığı için teminatlar için karşı kurum riski Takasbank' tadır.

• Piyasa Riski

Piyasada meydana gelen beklenmeyen olumsuz dalgalanmaların sebep olduğu müşteri portföyündeki kayıp veya beklenenden düşük seviyedeki kar halini ifade eder. Piyasa riski vadeye kadar herhangi bir zamanda meydana gelebilir. Vadeli işlem kontratlarında kaldıraç esasına göre işlem yapıldığı için getiri kadar karşılaşılmaması muhtemel zarar miktarı da çok yüksek tutarda olabilir. Ayrıca, taraflar işlem başlangıcında sayısal olarak ortaya konulamayan miktarlarda zarara maruz kalabilirler.

Piyasa riskine ilişkin değerlendirme yapılması tamamen bu riske maruz kalan tarafların sorumluluğu altındadır. Müşteriler yatırım yaptıkları vadeli işlem kontratının fiyatlarını kendileri muhtelif veri dağıtım hizmetleri aracılığıyla öğrenebilecekleri gibi, Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş. ("Yapı Kredi Yatırım") aracılığı ile de öğrenebilirler.

• Likidite Riski

Sahip olunan vadeli işlem pozisyonlarının yeterli alıcı veya satıcı olmaması nedeniyle istenildiği anda kapatılmaması ve bu nedenle zorlukla veya beklenilenden daha kötü fiyatla işlem yapılması veya hiç yapılamaması (gün içi taban – tavan limitleri) durumunu ifade eder. Yatırımcı; vadeli işlem kontratlarında işlem yaparken likidite riski ile karşı karşıya kalabileceğini peşinen kabul eder.

6. Risk takibi

VIOP vadeli işlem kontratlarında gerçekleştirilen işlemler için portföy bazında teminatlandırma yöntemi uygulanır. Portföy bazında teminat hesaplamasına esas teşkil edecek parametreler Takasbank tarafından belirlenir ve duyurulur. Takasbank, portföy bazında teminatlandırma işlemlerinde Standard Portfolio Analysis of Risk (SPAN) algoritmasını kullanır. SPAN algoritmasında, değişim fiyat ve volatilité değişim seviyelerine dayalı olarak oluşturulan senaryolar arasından maksimum risk göz önünde bulundurularak, teminat tutarı portföy bazında hesaplanmaktadır. Takasbank tarafından işlem gerçekleşmiş hesaplarda "Bulunması Gereken Teminat" hesaplanır. "Sürdürme Teminatı", bulunması gereken teminat değerinin %75'i olarak dikkate alınır.

Sürdürme teminatının, [Toplam Teminat ± Geçici Kar/Zarar] tutarına oranı olarak tanımlanan risk oranı %100'den büyük ise, ilgili hesap "riskli" duruma düşer. Risksizden riskliye doğru 0, 1, 2 ve 3 olarak dört risk seviyesi belirlenmiştir. Yapı Kredi Yatırım VIOP'ta işlem yapan yatırımcılarının risk seviyelerini takip eder, gerektiğinde teminat tamamlama çağrısı yapar, müşterilerinden pozisyon kapatmalarını ya da nakit teminat yatırımlarını talep eder.

"Okudum, anladım, bir örneğini teslim aldım" ifadesini el yazısı ile yazdıktan sonra aşağıda yer alan imza alanını bilgilerinizi doldurarak imzalayınız.

Müşteri Adı, Soyadı :

Tarih :/...../20.....

Müşteri İmzası :

II BIST VADELİ İŞLEM VE OPSİYON PİYASASI OPSİYON SÖZLEŞMELERİ ÜRÜN BİLGİ FORMU

1. Genel Bilgiler

Bu ürün bilgi formu, Sermaye Piyasası Kurulu'nca yayımlanmış "III-39.1 Yatırım Kuruluşlarının Kuruluş ve Faaliyet Esasları hakkında Tebliğ'in "Müşteriye risklerin bildirilmesi yükümlülüğü" başlıklı 25. maddesi kapsamında hazırlanmıştır ve Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş. ("Yapı Kredi Yatırım") nezdinde Borsa İstanbul A.Ş. Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası'nda ("VIOP") opsiyon işlemi yapan yatırımcıları mevcut riskler hakkında bilgilendirmeyi amaçlamaktadır. BIST Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası'nda gerçekleştireceğiniz opsiyon alım/satımları sonucunda kar elde edebileceğiniz gibi zarar riskiniz de bulunmaktadır. Bu nedenle, işlem yapmaya karar vermeden önce, piyasada karşılaşılabileceğiniz riskleri anlamanız, mali durumunuzu ve risk algınızı dikkate alarak karar vermeniz gerekmektedir. Bu amaçla işbu ürün bilgi formunda yer alan aşağıdaki hususları okuyarak anlamanız ve imzalamanız gerekmektedir, ancak burada bahsedilecek olan riskler opsiyon işlemlerinin alım-satımından ve uygulamadan kaynaklanabilecek tüm riskleri kapsamayabilir.

Opsiyon Sözleşmesi; opsiyonu alan tarafa belirli bir vadede veya belirli bir vadeye kadar, önceden belirlenen fiyat, miktar ve nitelikte ekonomik veya finansal göstergesi, sermaye piyasası aracını, malı, kıymetli madeni ve dövizli alma veya satma hakkı veren, satan tarafı ise yükümlü kılan sözleşmeyi ifade eder.

Uzun Pozisyon;

- Alım opsiyonunda, sözleşmenin vadesinde veya vadeye kadar olan süre içinde sözleşmeye konu teşkil eden varlığı, sözleşmede belirtilen fiyattan ve belirtilen miktarda satın alma ya da nakdi uzlaşmada bulunma hakkını,
- Satım opsiyonunda, sözleşmenin vadesinde veya vadeye kadar olan süre içinde sözleşmeye konu teşkil eden varlığı, sözleşmede belirtilen fiyattan ve belirtilen miktarda satma ya da nakdi uzlaşmada bulunma hakkını ifade eder.

Kısa Pozisyon;

- Alım opsiyonunda, sözleşmenin vadesinde veya vadeye kadar olan süre içinde sözleşmeye konu teşkil eden varlığı, sözleşmede belirtilen fiyattan ve belirlenen miktarda satma ya da nakdi uzlaşmayı sağlama yükümlülüğünü,

• Satım opsiyonunda, sözleşmenin vadesinde veya vadeye kadar olan süre içinde sözleşmeye konu teşkil eden varlığı, sözleşmede belirtilen fiyattan ve belirtilen miktarda satın alma ya da nakdi uzlaşmayı sağlama yükümlülüğünü ifade eder.

Opsiyon Primi; Opsiyon sözleşmesini alan tarafın, opsiyon sözleşmesini satan tarafa, sözleşmede yer alan haklar karşılığında ödemekle yükümlü olduğu primi,

Kullanım Fiyatı; Opsiyon sözleşmelerinde, sözleşmeye konu olan varlığın alım veya satım hakkının vade süresince veya vade sonunda kullanılabilmesi fiyatı ifade eder.

Aynı özelliklere sahip sözleşme bazında olmak kaydıyla, söz konusu sözleşmenin işlem gördüğü piyasadaki son işlem gününe kadar uzun pozisyon karşısında kısa pozisyon, kısa pozisyon karşısında ise uzun pozisyon alınarak pozisyonun tasfiyesi ters işlem-pozisyon kapatma olarak adlandırılır.

Gün sonlarında hesapların güncelleştirilmesinde kullanılmak üzere sözleşme türü bazında Borsa kuralları uyarınca hesaplanan fiyat uzlaşma fiyatıdır. Başlangıç teminatı pozisyon açılırken yatırılması zorunlu olan tutardır. Piyasadaki günlük fiyat hareketleri karşısında güncelleştirilen teminat tutarlarının korunması gereken alt sınır sürdürme teminatı olarak tanımlanmıştır.

Kurum tarafından yapılacak teminat tamamlama çağrılarını istenen süre içinde ve şekilde yerine getirilmesi, aksi takdirde hiçbir ihbara gerek duymadan pozisyonun piyasa değerinden, özen borcu çerçevesinde zararına da olsa kapatılmasına razı olunması gerekmektedir.

Borsa tarafından, hesap ve firma bazında belirlenen pozisyon limitine ulaşıldığı takdirde pozisyonunuzu kapatmak dışında vereceğiniz emirler piyasada gerçekleşmeyebilecektir.

Piyasadaki fiyat hareketleri, almış olduğunuz pozisyon aleyhine geliştiğinde hesabınız Borsa tarafından "riskli" hesap olarak belirlenebilir. Bu durumda Borsaya pasif emir girişi yapılamayabilecektir.

Müşteri işlem yapmakta olduğu opsiyon tipinin "Avrupa Tipi" veya "Amerikan Tipi" opsiyon olduğunu bilmekle yükümlüdür.

Aracı kuruluşun piyasalarda yapacağınız işlemlere ilişkin tarafınıza aktaracağı bilgiler ve yapacağı tavsiyelerin eksik ve doğrulanmaya muhtaç olabileceği tarafınızca dikkate alınmalıdır.

Sermaye piyasası araçlarının ve türev araçların alım satımına ilişkin olarak aracı kuruluşun yetkili personelince yapılacak teknik ve temel analizden kişiden kişiye farklılık arz edebileceği ve bu analizlerde yapılan öngörülerin kesin olarak gerçekleşmeme olasılığının bulunduğu dikkate alınmalıdır.

2. BIST Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası Opsiyon Sözleşmeleri'nde Fiyatlama

Opsiyon fiyatlamalarında genellikle Black - Scholes Modeli kullanılmaktadır. Dayanak varlık fiyatı, kullanım fiyatı, beklenen oynaklık, risksiz faiz oranı, vadeye kalan gün sayısı ve beklenen temettüyü kullanarak teorik opsiyon fiyatı hesaplanmaktadır.

Opsiyonun durumuna ilişkin risk duyarlılığı, dayanağın spot fiyatlarından değişikliklerden ötürü risk seviyelerinde farklılıklar ortaya çıkabileceği anlamına gelmektedir.

Opsiyon Fiyatlarını Etkileyen Faktörler:

• **Delta (Δ):** Delta, diğer piyasa faktörleri sabit tutulmak kaydıyla, bir opsiyonun fiyatının, Dayanak Endeks fiyatındaki bir birim değişiklik karşısında ne ölçüde değiştiğini ölçmektedir; Delta, alım opsiyonlarında 0 ile 1 arasında, satım opsiyonlarında ise 0 ile -1 arasında bir değer almakta ve esas itibarıyla opsiyonun vade bitiminde "kazançta/ kârda" durumunda olma olasılığını ölçmektedir. Sonuç olarak, opsiyonun Delta değeri Dayanak fiyatının işleme koyma fiyatına oldukça yakın ("zararda") olduğu hallerde 0,5'e oldukça yakın, "ciddi biçimde zararda" olduğu hallerde 0'a yakın, "ciddi biçimde kârda" olduğu hallerde ise 1'e yakın olmaktadır.

• **Gamma (Γ):** Bir gösterge olarak Deltanın doğruluğu, Dayanaktaki değişikliğin büyüklüğü ile ters orantılıdır. Değişikliklerin esaslı olduğu hallerde, Delta parametresinde, Dayanak Endeks fiyatındaki değişikliklerden kaynaklanan değişimi ölçen ve Gamma adı verilen parametrenin kullanılması yarar sağlamaktadır. Gamma, temel olarak, Deltanın Deltasını temsil etmektedir.

• **Theta (Θ):** Alım veya satım opsiyonu olduğuna bakılmaksızın bir opsiyon, ilintili olduğu varlığın fiyatında herhangi bir hareket yaşanmasa dahi, yalnızca zamanın geçmesi nedeniyle değer kaybına uğrar. Esasen, vade sonu yaklaştıkça, belirli bir dayanağın fiyatında umulan sonuca ulaşması için gerektiği ölçüde hareketlenme yalanması olasılığı da azalmaktadır. Konsept, aşağıdaki örnekte belirtilen ile aynıdır: Bir hisse senedinin, bir yıl içerisinde % 20'lik bir performansa erişmesi,

aynı performansa bir hafta içerisinde erişmesinden daha olasıdır. Bu nedenle, bir opsiyonun değerinde, diğer piyasa faktörleri aynı kalmakla, yalnızca zamanın geçmesinden kaynaklı olarak meydana gelen günlük değişiklik Theta adı verilen parametre ile ölçülmektedir.

• Vega (Ñ): Vega, diğer piyasa faktörleri sabit tutulmak kaydıyla, bir opsiyonun fiyatının, dayanak volatilitésinin değerindeki bir birim değişiklik karşısında ne ölçüde değiştiğini ölçmektedir. Vega grafiği çan biçiminde olup, zirve noktası, dayanak değerinin işleme koyma fiyatına ("zararda") tekabül etmektedir. Bu parametre daima pozitif olmakla birlikte, opsiyon "ciddi ölçüde kazançta/ kârda" veya "ciddi ölçüde zararda" olduğu takdirde sıfıra yakın bir değer almaktadır.

• Rho (R): Rho, bir opsiyonun fiyatının faiz oranlarındaki, dolayısıyla finansman maliyetindeki değişikliklere duyarlılığını ölçmektedir.

• Phi (F): Phi, opsiyon fiyatında, opsiyonun geçerlilik süresi boyunca Dayanak tarafından ödenecek temettüye ilişkin beklentilerdeki değişiklik ile ilgili olarak meydana gelen değişikliği ölçmektedir.

Opsiyon fiyatı, içsel değer ve zaman değeri olmak üzere iki bileşenden oluşmaktadır. İçsel değer, dayanak varlığın spot piyasa fiyatı ile opsiyonun kullanım fiyatı arasındaki farka eşittir. Zaman değeri ise opsiyona konu olan dayanak varlığın fiyatındaki belirsizlik için hesaplanan fiyattır. Örneğin, dayanak varlık spot piyasa fiyatı 7,00 TL olan pay senedi üzerine yazılı 6,5 TL kullanım fiyatlı bir opsiyon sözleşmesine yatırımcının 0,8 TL prim ödediği varsayımı altında, 0,8 TL tutarındaki primin 0,5 TL tutarındaki kısmı (7,00-6,5) opsiyonun içsel değeri, geri kalan 0,30 TL'lik kısmı ise opsiyonun zaman değeridir. Opsiyon sözleşmelerinin fiyatlaması, opsiyonun türüne, tipine, kullanılan modele göre farklılık göstermektedir. Opsiyon sözleşmelerinin fiyatları temel olarak yukarıda belirtilen dinamiklerden etkilenmekle beraber, BIST Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası'ndaki piyasa katılımcılarının arz ve talebine göre gün içi taban ve tavan limitlerinin arasında kalmak koşuluyla serbestçe belirlenir.

Opsiyon işlemlerinde herhangi bir ihraç sözkonusu olmayıp kontratlar direkt olarak borsa ortamında (ikincil piyasa) işlem görmektedir.

VIOP'ta piyasa yapıcısı bulunmayan sözleşmelerde fiyatlar serbest piyasa koşullarında oluşurken piyasa yapıcı(sı)ları olan sözleşmelerde piyasa yapıcı(sı)ları sorumlu oldukları her sözleşme için borsa Yönetim Kurulunca belirlenen yetki ve esaslar çerçevesinde, seans esnasında kotasyon girerek piyasaya likidite sağlama görevini yerine getirmektedir. 433 Genelge Numaralı Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası İşleyiş Esasları Genelgesi'nde hangi sözleşmelerde Piyasa Yapıcılığı'nın uygulandığının bilgisi mevcuttur.

3. Komisyon, Ücret

Gerçekleştirilen opsiyon işlemleri için müşteriden prim tutarı üzerinden yüzde bir, işlemin nominal büyüklüğü üzerinden binde 5 veya opsiyon sözleşme adedi üzerinden 20 TL komisyon tahsil edilir. Hangi yöntemin seçileceğini kurum belirler. Kurum; müşterinin komisyon oranında artış yapmak isterse bu durumu müşteriye yazılı olarak bildirmekle yükümlüdür. Vade sonunda uzlaşmaya bırakılan açık pozisyonlardan müşteriye tanımlanmış komisyon oranından komisyon tahsil edilir.

Elektronik posta ile gönderilen ekstre ve bildirimler için gönderim ücreti bulunmamaktadır. Posta kanalı ile gönderilen ekstre ve her türlü bildirim için PTT/Kurye bedeli'nin iki katı olarak ücret tahsil edilir.

4. Vergilendirme

VIOP'ta yapılan işlemlerin yatırımcılar bakımından vergilendirilme esasları şöyledir:

VIOP'ta yapılan opsiyon sözleşmelerinden elde edilecek gelirler Gelir Vergisi Kanunu geçici 67 nci madde kapsamında stopaja tabidir.

VIOP'ta gerçekleştirilen opsiyon işlemlerinde sözleşme, ters pozisyon alınarak vadeden önce kapatılabilmekte veya vade tarihinde tasfiye edilebilmekte olup, sözleşmeden doğan kar/zarar tutarı sözleşmenin sona erdiği bu tarihler itibarıyla kesinleşmektedir. Buna göre, bu işlemlere ilişkin tevkifat karın kesinleştiği aşamada gerçekleştirilecek olup, tevkifat matrahı sözleşmelerin ters pozisyon alınarak vadeden önce kapatılması durumunda ilk sözleşme fiyatı ile ikinci sözleşme fiyatı arasındaki fark, vadede kapatılması durumunda ise kapanış fiyatı (vade tarihi uzlaşma fiyatı) ile sözleşme fiyatı arasındaki fark olarak hesaplanmaktadır.

VIOP'ta gerçekleştirilen opsiyon sözleşmelerinden elde edilen kazançlara uygulanacak stopaj oranı sözleşmenin dayanak varlığına ve yatırımcının mükellefiyet durumuna göre farklılık göstermektedir.

VIOP'ta işlem yapan müşterilerin teminat hesaplarında bulunan TL cinsinden nakdi teminatların TAKASBANK tarafından nemalandırılması sonucu elde edilen gelir mevduat faizi olarak geçici 67 nci madde kapsamında stopaja tabi

tutulmaktadır.

VIOP'ta gerçekleştirilen opsiyon sözleşmelerinden elde edilen kazançlara uygulanacak güncel stopaj oranları için Gelir Vergisi Kanununun geçici 67 nci maddesinin (1) numaralı fıkrası, 22/7/2006 tarihli ve 2006/10731 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, 27/9/2010 tarihli ve 2010/926 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve bu Karar'da değişiklik yapan Karar'lara bakınız.

Opsiyon sözleşmelerinin zararlar sonuçlanması durumunda, oluşan zararın 257, 258 ve 269 Seri No.lu Genel Tebliğler kapsamında aynı tür işlemlerden doğan karlardan mahsubu mümkün bulunmaktadır.

Opsiyon sözleşmelerinin vergilendirilmesine ilişkin detay açıklamalar 257 ve 282 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğlerinde yer almaktadır.

VIOP'ta gerçekleştirilen opsiyon sözleşmeleriyle ilgili vergi esaslarının çok detaylı olması ve fazlasıyla uzmanlık gerektirmesi dolayısıyla, yukardaki açıklamalarla bağlı kalmaksızın herhangi bir finansal türev işlemine girişmeden önce vergisel yükümlülüklerinizin ve maliyetlerin tam anlamıyla öğrenilmesi için bu konuda uzman bir Mali Müşavirle görüşmenizi tavsiye ederiz.

5. Riskler

• Karşı Taraf riski

VIOP Opsiyon kontratlarında İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.; Borsa İstanbul A.Ş. Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası'nda merkezi karşı taraf hizmeti vermektedir ve bu hizmete ilişkin takas esasları ilgili yönergeyle belirlenmiştir. Takasbank; bir işlemin eşleştiği anda piyasa katılımcıları arasına girmekte ve alıcıya karşı satıcı, satıcıya karşı da alıcı konumuna geçmekte takasın tamamlanmasını taahhüt etmektedir. Takasbank Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 36 ıncı maddesi ile belirlenen sınırlar saklı kalmak kaydıyla, Üyeler tarafından bu Yönergede ve mevzuatta belirlenen usul ve esaslara uygun olarak piyasada yaptıkları işlemlerden kaynaklanan takas ve yükümlülüklerini karşı taraf olarak üstlenmektedir. Müşteri teminatları Takasbank nezdinde müşteri adına saklandığı için teminatlar için karşı kurum riski Takasbank'tadır.

• Piyasa Riski

Piyasada meydana gelen beklenmeyen olumsuz dalgalanmaların sebep olduğu müşteri portföyündeki kayıp veya beklenenden düşük seviyedeki kar halini ifade eder. Piyasa riski vadeye kadar herhangi bir zamanda meydana gelebilir. Opsiyon kontratlarında kaldıraç esasına göre işlem yapıldığı için getiri kadar karşılaşılması muhtemel zarar miktarı da çok yüksek tutarda olabilir. Ayrıca, taraflar işlem başlangıcında sayısal olarak ortaya konulamayan miktarlarda zarara maruz kalabilirler. Piyasa riskine ilişkin değerlendirme yapılması tamamen bu riske maruz kalan tarafların sorumluluğu altındadır. Müşteriler yatırım yaptıkları opsiyon kontratının fiyatlarını kendileri muhtelif veri dağıtım hizmetleri aracılığıyla öğrenebilecekleri gibi, Yapı Kredi Yatırım aracılığı ile de öğrenebilirler.

• Likidite Riski

Sahip olunan opsiyon pozisyonlarının yeterli alıcı veya satıcı olmaması nedeniyle istenildiği anda kapatılamaması ve bu nedenle zorlukla veya beklenilenden daha kötü fiyatla işlem yapılması veya hiç yapılamaması (gün içi taban –tavan limitleri) durumunu ifade eder. Yatırımcı; opsiyon kontratlarında işlem yaparken likidite riski ile karşı karşıya kalabileceğini peşinen kabul eder.

6. Risk takibi

VIOP opsiyon kontratlarında gerçekleştirilen işlemler için portföy bazında teminatlandırma yöntemi uygulanır. Portföy bazında teminat hesaplamasına esas teşkil edecek parametreler Takasbank tarafından belirlenir ve duyurulur. Takasbank, portföy bazında teminatlandırma işlemlerinde Standard Portfolio Analysis of Risk (SPAN) algoritmasını kullanır. SPAN algoritmasında, değişik fiyat ve volatilité değişim seviyelerine dayalı olarak oluşturulan senaryolar arasından maksimum risk göz önünde bulundurularak, teminat tutarı portföy bazında hesaplanmaktadır. Takasbank tarafından işlem gerçekleşmiş hesaplarda "Bulunması Gereken Teminat" hesaplanır. "Sürdürme Teminatı", bulunması gereken teminat değerinin %75'i olarak dikkate alınır. Sürdürme teminatının, [Toplam Teminat ± Geçici Kar/Zarar] tutarına oranı olarak tanımlanan risk oranı %100'den büyük ise, ilgili hesap "riskli" duruma düşer. Risksizden riskliye doğru 0, 1, 2 ve 3 olarak dört risk seviyesi belirlenmiştir. Yapı Kredi Yatırım VIOP'ta işlem yapan yatırımcılarının risk seviyelerini takip eder, gerektiğinde teminat tamamlama çağrısı yapar, müşterilerinden pozisyon kapatmalarını ya da nakit teminat yatırmalarını talep eder.

“Okudum, anladım, bir örneğini teslim aldım” ifadesini el yazısı ile yazdıktan sonra aşağıda yer alan imza alanını bilgilerinizi doldurarak imzalayınız.

Müşteri Adı, Soyadı :

Tarih :/...../20.....

Müşteri İmzası :

III VARANT ÜRÜN BİLGİ FORMU

1. Genel Bilgiler

Bu ürün bilgi formu, Sermaye Piyasası Kurulu'nca yayımlanmış “III-39-1 Yatırım Kuruluşlarının Kuruluş ve Faaliyet Esasları hakkında Tebliği'nin “Müşteriye risklerin bildirilmesi yükümlülüğü” başlıklı 25. maddesi kapsamında hazırlanmıştır ve varant işlemi yapan yatırımcıları mevcut riskler hakkında bilgilendirmeyi amaçlamaktadır.

Sermaye piyasasında gerçekleştireceğiniz varant alım/satım işlemleri sonucunda kar elde edebileceğiniz gibi zarar riskiniz de bulunmaktadır. Bu nedenle, işlem yapmaya karar vermeden önce, piyasada karşılaşılabileceğiniz riskleri anlamanız, mali durumunuzu ve risk algınızı dikkate alarak karar vermeniz gerekmektedir. Bu amaçla işbu ürün bilgi formunda yer alan aşağıdaki hususları okuyarak anlamanız ve imzalamanız gerekmektedir.

2. Varant Nedir?

Varant, elinde bulunduran kişiye, dayanak varlığı ya da göstergeyi önceden belirlenen bir fiyattan belirli bir tarihte veya belirli bir tarihe kadar alma veya satma hakkı veren ve bu hakkın kaydı teslimat ya da nakit uzlaşısı ile kullanıldığı menkul kıymet niteliğindeki sermaye piyasası aracını ifade eder. Varant satın alan yatırımcı, ödediği bedel karşılığında bir dayanak varlığı değil, o dayanak varlığı alma ya da satma hakkını satın alır.

Varantlar Hakkında Genel Bilgi;

- Opsiyon sözleşmelerinin menkul kıymetleştirilmiş halidir;
- Borsaya kote edilir ve pazar açılır.
- İkinci el piyasada işlem görür.
- Takası diğer menkul kıymetler gibi yapılır.
- Yapılandırılmış ürünler sınıfından bir finansal araçtır.
- İhraççının sermaye temin etmek amacı ile ihraç edeceği bir ürün değildir.
- Tamamen ihraççının şahsi sorumluluğu altındadır.
- Yatırımcıya ödediği prim karşılığında bir menkul kıymeti, bir menkul kıymet sepetini ya da bir endeksi, vade sonunda veya vadeden önce, belirlenmiş olan bir fiyat seviyesinden (ihraççıdan) alma ya da (ihraççıya) satma hakkı verir.
- Varantı satın alan yatırımcı yükümlülük değil, hak satın almış durumdadır.
- Varantlar Borsa İstanbul A.Ş.'de işlem görür.
- Varantların BIST'te işlem görebilmeleri için ihraççıları ya da ihraççıların anlaştıkları aracı kurumlar tarafından yürütülecek bir piyasa yapıcılık faaliyeti ile desteklenmeleri gereklidir. Piyasa yapıcı kurum, likit ve düzenli bir piyasa oluşmasına yönelik olarak sürekli alım-satım emri (kotasyon) verir.

- Varantların alım satımı, Kurul'un onayı üzerine BIST mevzuatı çerçevesinde belirlenecek işlem esasları kapsamında BIST'in uygun göreceği pazarda, piyasa yapıcılık esasına dayalı olarak yapılır. Piyasa yapıcılığı kapsamında, piyasa yapıcısı aracı kurum likidite sağlamak üzere, ilgili piyasa düzenlemeleri çerçevesinde sürekli alım-satım kotasyonu vermek zorundadır. Piyasa yapıcılığına ilişkin esaslar, Kurulun uygun görüşü üzerine BIST tarafından belirlenir.
- Varantların satışının aracı kuruluşlar vasıtasıyla yapılması ve BIST'te işlem görmesi zorunludur. BIST'te işlem gören varantların işlem sırasının kapatılmasına ilişkin esaslar BIST tarafından belirlenir.
- Varantların vadeleri iki aydan az, beş yıldan fazla olamaz.
- Dayanak varlığı veya göstergesi BIST 30 endeksinde yer alan hisse senedi veya BIST 30 endeksi kapsamında yer alan birden fazla hisse senedinden oluşan sepetin olduğu varantlarda uzlaşma biçimi kaydi teslimat veya nakit uzlaşma olarak belirlenebilir. Dayanak varlığı bunların dışında varlık ya da gösterge olan varantlarda ise nakit uzlaşma esaslarının uygulanması zorunludur.
- Varant ihracından doğan uzlaşma yükümlülüğünün yerine getirilmesinden ihraççı sorumludur. Garantör bulunması halinde, ihraççı ile garantör müteselsilen sorumlu olur.
- Varant ihraçları kaydi olarak yapılır ve ihraççının MKK üyesi olması zorunludur.

3. Varant Fiyatını Etkileyen Faktörler

Varant fiyatını etkileyen faktörler, Dayanak Varlığın Fiyatı, İşleme Koyma Fiyatı, Vadeye kalan Gün Sayısı Volalite, Piyasa Faiz Oranı, Temettü (Kar Payı)'dür.

Piyasa Yapıcı

Sorumlu olduğu varantlarda piyasanın dürüst, düzenli ve etkin çalışmasını sağlamak, likit ve sürekli bir piyasanın oluşmasına katkıda bulunmak amacıyla faaliyette bulunmak üzere, ihraççı tarafından belirlenerek SPK tarafından onaylanan, kotasyon veren Borsa üyesi aracı kuruluşur.

Kotasyon

Piyasa yapıcının likiditeyi sağlamak için Borsa İstanbul Pay Piyasası Alım Satım Sistemine (Sistem) girdiği, almaya ve satmaya razı olduğu fiyat ile bu fiyat seviyesinden ne kadar alacağını/satacağını gösteren miktar bilgisini içeren çift yönlü emir çeşididir.

4. Komisyon

Gerçekleşen varant alım satım tutarları üzerinden komisyon ve komisyon tutarı üzerinden yüzde bir + BSMV tahsil edilmektedir. Komisyon oranları işlem hacmi ile birlikte hizmet kanalına göre değişiklik gösterebilir. Komisyon oranının müşterinin aleyhine artırılması durumunda yazılı olarak bilgilendirme yapılır.

5. Vergilendirme

Gelir Vergisi Kanununun geçici 67. maddesi kapsamında varant işlemlerinden elde edilen gelirler üzerinden, işleme aracılık eden aracı kurumların stopaj yapmak zorunda olduklarını hüküm altına alınmıştır. Geçici 67. madde çerçevesinde stopaja tabi tutulması için söz konusu menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının, Türkiye'de ihraç edilmesi ve Sermaye Piyasası Kurulu'nca kayda alınmış olması ve/veya Türkiye'de kurulu menkul kıymet ve vadeli işlem ve opsiyon borsalarında işlem görmesi veya kayda alınmamış olsa veya menkul kıymet ve vadeli işlem borsalarında işlem görmese dahi Hazinece veya diğer kamu tüzel kişilerin ihraç edilmiş olması gerekmektedir.

Borsa İstanbul A.Ş. ("BIST")'de işlem gören varantlardan elde edilen kazançlara ilişkin güncel Vergi Kesintisi Oranları için 22/7/2006 tarihli ve 2006/10731 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve bu Karar'da değişiklik yapan Karar'lara bakınız.

BIST'te işlem gören varant işlemlerinin zararlar sonuçlanması durumunda, oluşan zararın 277 ve 282 Seri No.lu Genel Tebliğler kapsamında aynı tür işlemlerden doğan karlardan mahsubu mümkün bulunmaktadır. Söz konusu mahsup işlemine ilişkin aynı tür gruplamasında; hisse senedi ve hisse senedi endekslerine dayalı olarak ihraç edilen aracı kuruluş varantları değişken getirili menkul kıymetler sınıfında değerlendirilecektir. Öte yandan, hisse senedi ve hisse senedi endeksleri dışında bir dayanak varlığına bağlı varantlar söz konusu gruplandırmada diğer sermaye piyasası araçları sınıfı kapsamında değerlendirilecektir.

Varant işlemlerinin vergilendirilmesine ilişkin detay açıklamalar 257, 258, 263, 269, 277 ve 279 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğlerinde yer almaktadır.

Sermaye piyasası araçlarıyla ilgili vergi esaslarının çok detaylı olması ve fazlasıyla uzmanlık gerektirmesi dolayısıyla,

yukarıdaki açıklamalarla bağı kalmaksızın herhangi bir menkul kıymet işlemine girişmeden önce vergisel yükümlülüklerinizin ve maliyetlerin tam anlamıyla öğrenilmesi için bu konuda uzman bir Mali Müşavirle görüşmenizi tavsiye ederiz.

6. Riskler

- Varantlar belirli bir vadeye sahiptir (ömürleri sınırlıdır).
- Kaldıraç etkisi nedeniyle varant alım işlemi yapmanın piyasada lehte çalışabileceği gibi aleyhte de çalışabileceği ve bu anlamda kaldıraç etkisinin yüksek kazançlar sağlayabilme ya da zarara yol açabilme ihtimali göz önünde bulundurulmalıdır.
- Piyasada oluşacak fiyat hareketleri sonucunda yatırılan paranın tümü kaybedilebilir. Ancak risk, varanta ödenen bedel ve buna ek olarak ödenen komisyon ve diğer ücretler ile sınırlıdır.
- Varant alım satımına ilişkin olarak yapılacak teknik ve temel analizlerin kişiden kişiye farklılık arz edebileceği ve bu analizlerde yapılan öngörülerin gerçekleşmeme olasılığının bulunduğu dikkate alınmalıdır.
- Varant ihracı nedeniyle ihraççının maruz kaldığı risklere ilişkin risk yönetim politikasının izahnamede yer alması zorunludur. İzahname, Tebliğ uyarınca ihraççı ile piyasa yapıcının internet sitesinde yayınlanır. İhraççının risk yönetim politikası, yatırım kararı verilmeden önce dikkatle incelenmelidir.

Piyasa Riski

Faiz oranları, emtia fiyatları, döviz kurlarındaki veya diğer finansal varlıklardaki dalgalanmalar dahil olmak üzere piyasa fiyatlarındaki beklenmedik hareketlerden kaynaklanan sebeplerle portföylerin zarara uğrama ihtimalidir.

Likidite Riski

Portföylerdeki finansal varlıkların makul değerine yakın fiyattan hızla nakde çevrilememe riskidir. Piyasa derinliğinin azalması ve çeşitli sebeplerle piyasa fiyatının makul değerlerden uzaklaşması portföyü likidite riskine maruz bırakabilir.

Karşı taraf Riski

Varanta ilişkin tek borçlu ihraççıdır. Varant hamili, ihraççıdan yalnızca Genel Şartlar çerçevesinde ödeme talep edecektir. Bununla birlikte, Varant hamili alacaklı konumunu ve ihraççının kredi riskini üstlenmektedir. Varant, ihraççının teminata tâbi olmayan ve tali özelliği olmayan bir akdi sorumluluğunu teşkil etmekte olup, dayanağa ilişkin herhangi bir doğrudan hak veya iştirak sağlamamaktadır. İhraççı finansal güçlük içine girdiği veya ödeme aczine düştüğü takdirde yatırım yapılan tutar - dayanağa ait her türlü birikmişlikten bağımsız olarak – kısmen veya tamamen yitirilebilir. İhraççı, vade tarihi sonunda Varant ile ilgili olarak yapılacak nakdi veya fiziki uzlaşısı sonucunda doğacak ödemenin yapılmasından sorumludur. İhraççının ödeme kabiliyeti ile ilgili olarak beklenenin tersine bir olayın ortaya çıkması Varant fiyatlarına olumsuz olarak tesir edebilecektir.

7. Risk takibi

Varantta emir gönderimi SPK mevzuatı ve Kurum kuralları doğrultusunda müşteri hesabında belirlenen limitler doğrultusunda yapılmaktadır. Müşterilerin bu limitler doğrultusunda emir gönderimi esastır.

8. Takas Esasları

İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. (Takasbank), Borsa İstanbul bünyesinde mevcut piyasalarda gerçekleşen menkul kıymetler ile ilgili işlemlerin nakit ve menkul kıymet takasını sonuçlandırmak üzere yetkilendirilmiş merkezi takas kuruluşudur.

Takas günü T+2 şeklinde, işlemi izleyen ikinci iş günüdür.

“Okudum, anladım, bir örneğini teslim aldım” ifadesini el yazısı ile yazdıktan sonra aşağıda yer alan imza alanını bilgilerinizi doldurarak imzalayınız.

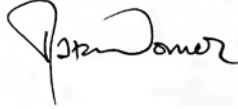
Müşteri Adı, Soyadı :

Tarih :/...../20.....

Müşteri İmzası :

YAPI KREDİ BANKASI A.Ş.

Zeynep Nazan Somer Özelgin
Genel Müdür Yardımcısı

Mert Yazıcıoğlu
Genel Müdür Yardımcısı

YAPI KREDİ YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.

Gülsevin Çipli
Genel Müdür

Hakan Yolcu
Genel Müdür Yardımcısı

Bu sayfa boş bırakılmıştır.

Bu sayfa boş bırakılmıştır.